

Навчальна програма з курсу «Мікроекономіка»

Вступ

В рамках курсу «Мікроекономіка» поглиблюються та розширюються предметні області і методологічні засоби курсу „Економічна теорія”. Вивчається діяльність економічних суб’єктів (споживачів, фірм, галузей, державних інститутів та ін.) у процесі споживання та виробництва різних благ.

Мета вивчення дисципліни – ознайомлення студентів з основними поняттями сучасної економічної теорії, базовими мікроекономічними моделями, за допомогою яких аналізуються результати прийняття економічними суб’єктами управлінських рішень, умовами рівноваги на різноманітних типах ринків, проблемами загальної рівноваги та добробуту.

Знання та навички, набуті студентами при вивченні даного курсу необхідні для подальшого поглибленого вивчення економічної теорії, макроекономіки, дозволять більш глибоко зрозуміти сутність економічних явищ та процесів, ефективно розподіляти власні кошти, раціонально вести справи, допоможуть в управлінні підприємством тощо.

Навчальна задача курсу полягає у визначенні та розумінні мікроекономічних явищ та понять, поглибленні теоретичних знань з економічної теорії, опануванні методів мікроекономічного моделювання та аналізу, використанні результатів мікроекономічного аналізу для розробки та прийняття управлінських рішень.

Зв’язок з іншими навчальними дисциплінами. Базовими для вивчення курсу „Мікроекономіка” є дисципліни економічного циклу, такі як „Економічна теорія”, „Економічна історія”, „Історія економічної думки”. Математичною основою курсу є дисципліни „Вища математика”, „Теорія ймовірностей та математична статистика”, «Теорія ігор», «Економетрика». Знання, отримані в курсі „Мікроекономіки” стануть основою для вивчення курсів „Макроекономіка”, «Моделювання мікроекономічних процесів», закладуть підґрунтя для вивчення багатьох інших економічних дисциплін, допоможуть при виконанні курсових та дипломних робіт.

Методи проведення занять: поєднання лекційних занять з практичними заняттями, діловими іграми та самостійною роботою студентів. **Лекції** націлені забезпечити теоретичне підґрунтя курсу, розкрити зміст основних методів мікроекономічного аналізу, ознайомити студентів з основними мікроекономічними моделями. **Практичні заняття** передбачають практичне застосування набутих навичок при розв’язанні різноманітних мікроекономічних задач. **Ділові ігри** дозволяють змоделювати в навчальному процесі реальні економічні процеси та набути навичок з прийняття управлінських рішень.

Форми контролю. Оцінка виставляється за результатами виконання модульних контрольних робіт, спеціального проекту протягом вивчення курсу, написання заключної модульної контрольної роботи (екзамен).

Тематичний план курсу

Модулі	Назви розділів та тем	Кількість навчальних годин				
		Всього	Лекції	Практичні заняття	Самост. робота	Індивід. робота
Модуль 1	Вступ до мікроекономіки	9	2	2	4	1
	Теорія особистого споживання	15	4	4	6	1
	Рівновага споживача	9	2	2	4	1
	Порівняльна статика і попит	13	2	4	6	1
	Еластичність	11	2	2	6	1
	Ринкова рівновага	11	4	2	4	1
Модуль 2	Теорія фірми	13	4	4	4	1
	Досконала конкуренція	14	2	4	6	2
	Монополія	11	2	2	6	1
	Олігополія	16	4	4	6	2
	Загальна рівновага і добробут	14	4	2	6	2
	Сучасні проблеми мікроекономіки	14	4	4	4	2
	Загалом	150	36	36	62	16

Тематика та плани лекцій

Вступ до мікроекономіки

1. Предмет мікроекономіки.
2. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору.
3. Математичні моделі економіки.

Література: 1, 2, 9.

Теорія особистого споживання

1. Потреби споживача, види потреб. Економічні блага.
2. Простір товарів. Аксиоми простору товарів.
3. Криві байдужості.
4. Властивості кривих байдужості.
5. Особливі типи кривих байдужості.
6. Бюджетні обмеження.
7. Вплив зміни доходу або ціни товару на бюджетне обмеження.
8. Нелінійні бюджетні обмеження.
9. Функція корисності.
10. Гранична корисність. Закон спадної граничної корисності.

Література: 1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19.

Рівновага споживача

1. Проблема раціонального вибору споживача. Стан рівноваги.
2. Умова рівноваги споживача.
3. Граничний рівень заміщення.
4. Неокласична задача споживання. Умови оптимальності першого і другого порядків.
5. Вплив на розв'язок зміни доходу, ціни або компенсованої зміни ціни. Основне матричне рівняння теорії вибору споживача.

Література: 1, 2, 7, 8, 9, 10, 14, 19.

Порівняльна статика і попит

1. Зміна оптимального стану споживача внаслідок зміни ціни товару або доходу індивіда.
2. Вплив зміни ціни на попит. Крива цінового споживання. Крива індивідуального попиту. Крива ринкового попиту.
3. Товари Гіфена. Товари Веблена.
4. Ефекти доходу і заміщення за Є. Слуцьким.
5. Ефекти доходу і заміщення за Дж. Хіксом.
6. Рівняння Є. Слуцького.
7. Вплив зміни доходу на попит. Крива Енджела.

Література: 1, 2, 3, 7, 14.

Еластичність

1. Цінова еластичність попиту. Класифікація попиту за показником цінової еластичності.
2. Еластичність попиту за доходом. Класифікація товарів за показником еластичності попиту за доходом.
3. Перехресна еластичність попиту. Класифікація товарів за показником перехресної еластичності попиту.

Література: 1, 2, 6, 8, 13, 15.

Ринкова рівновага

1. Ринкові попит та пропозиція, способи їх представлення.
2. Цінові та нецінові детермінанти попиту і пропозиції.
3. Еластичність попиту і пропозиції.
4. Знаходження ринкової рівноваги.
5. Динамічна модель ринкової рівноваги.
6. Підходи Маршала та Вальраса до встановлення ринкової рівноваги.
7. Вплив зміни попиту і пропозиції на рівноважний стан.

Література: 1, 2, 3, 4, 7, 9.

Теорія фірми

1. Фірма та мета її функціонування. Класифікація фірм. Форми організації фірм. Модель раціонального господарювання.
2. Виробничі витрати. Ізокости, їх властивості.
3. Миттєвий, короткостроковий та довгостроковий періоди у діяльності фірми.
4. Виробнича функція. Ізокванти, їх властивості.
5. Приклади виробничих функцій. Функція Коба-Дугласа. Графічний аналіз функції Коба-Дугласа.
6. Оптимізація обсягу виробництва фірми.
7. Попит на фактори виробництва.
8. Неокласична задача фірми. Короткострокова та довгострокова задачі фірми. Довгостроковий шлях розширення.

Література: 1, 2, 7, 9, 12, 16, 17.

Досконала конкуренція

1. Типи ринкових структур. Підходи до класифікації ринкових структур.
2. Умови рівноваги для досконало конкурентної фірми.
3. Правило закриття та умова беззбитковості виробництва.
4. Короткострокова та довгострокова конкурентна рівновага.

Література: 1, 2, 3, 7, 9, 10.

Монополія

1. Показники концентрації ринку.
2. Умови рівноваги для фірми-монополіста.
3. Короткострокова та довгострокова монопольна рівновага.
4. Цінова дискримінація.
5. Антимонопольна політика. Антимонопольне законодавство України.
6. Порівняльний аналіз монополії та досконалої конкуренції.

Література: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 19.

Олігополія

1. Форми взаємодії фірм на олігополістичному ринку. Дуополія.
2. Модель Курно.
3. Модель Бертрана.
4. Модель Штакельберга.
5. Модель лідерства за ціноутворенням.
6. Картелі.
7. Модель Хоттеллінга.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19.

Загальна рівновага і добробут

1. Задача загальної рівноваги.
2. Закон Вальраса.
3. Оптимальність за Парето.
4. Проблема розподілу ресурсів між двома виробниками.
5. Діаграма Еджворта-Боулі.
6. Виробнича крива та крива виробничих можливостей.
7. Умови економічного оптимуму.
8. Функція суспільного добробуту.
9. Нерівність та перерозподіл доходів. Показники нерівності розподілу доходів.
10. Основні теореми економіки добробуту.
11. Ринкова недостатність та причини її виникнення.

Література: 1, 2, 7, 9, 15.

Сучасні проблеми мікроекономіки

1. Оцінка корисності інформації.
2. Асиметрична інформація.
3. Страхування як спосіб зниження невизначеності.
4. Статистично рівне і нерівне страхування.

Література: 1, 3, 9, 15.

Література

1. Вэриан Х.Р. Микроэкономика. Промежуточный уровень. Современный подход: Учебник для вузов /Пер. с англ. под ред. Н.Л.Фроловой. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 767 с.
2. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка. - К.: Четверта хвиля, 1997. - 208 с.
3. Краснікова Л.І., Лук'яненко І.Г. Практикум з мікроекономіки: тести, проблем. ситуації, вправи: Навч. посіб. – К.: 2005. – 317 с.
4. Микро-, макроэкономика. Практикум /Под общ.ред.Ю.А.Огибина. - СПб.: Литера Плюс, 1997. - 512 с.
5. Мікроекономіка і макроэкономика /Під ред.С.Будаговської. - К.: Основи, 1998. - 518 с.
6. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики: Учебник для вузов. – 2-е изд., изм. – М.: Норма, 2001. – 572 с.
7. Обушна О.М., Ставицький А.В. Навчально-методичний комплекс з курсу „Мікроекономіка” для студентів економічних спеціальностей. – К. : РВВ ІМФ, 2004. – 64 с.
8. Семюелсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка. - К.: Основи, 1998.
9. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.
10. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н. Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: Четверта хвиля, 1998. – 248 с.
11. Бакаєв О.О., Карагодова О.О., Кутах Ю.О. Основи мікроекономіки: Навч. Посібник. – К.: КУЕТТ, 2004 р. – 267 с.
12. Долан Дж., Линдсей Д.Е. Микроэкономика. - СПб.: Питер, 1994.— 448 с.
13. Задоя А.О. Мікроекономіка: Курс лекцій:Навч. посібник. — К.: Знання, 2000. — 176 с.
14. Интриллигатор М. Математические методы оптимизации и экономическая теория. – М.: Прогресс, 1975. - 606 с.
15. Макконел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. – К.: Хагар-Демос, 1993. - 785 с.
16. Мікроекономіка і макроэкономика /Під ред. С.Будаговської. - К.: Основи, 1998. - 518 с.
17. Піндайк Р.С., Рубінфелд Д.Л. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996. – 646 с.
18. Семюелсон П.А., Нордгауз В.Д. Мікроекономіка: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998. — 676 с.
19. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И. Микроэкономика: Учебник. – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 375 с.